

ΝΕΟΣ ΕΛΛΗΝΟΜΝΗΜΩΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΤΑΞΟΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ

ΣΠΥΡ. Π. ΛΑΜΠΡΟΥ

12
1915

ΦΩΤΟΤΥΠΙΚΗ ΑΝΑΤΥΠΩΣΙΣ * 1969 * RÉIMPRESSION ANASTATIQUE

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ÉDITIONS

ΒΑΣ. Ν. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ ★

BAS. N. GRÉGORIADÈS

E.Υ.Δ. Μ.Σ. Τ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΝΕΟΣ ΕΛΛΗΝΟΜΗΜΩΝ

ΤΟΜΟΣ ΙΒ'. — 31 Μαρτίου 1915. — ΤΕΥΧΟΣ Α'.

ΔΥΟ ΕΝΕΠΙΓΡΑΦΟΙ ΛΙΘΟΙ ΕΞ ΙΑΣΟΥ

Ἐν τινι οἰκίσκῳ τοῦ νταρσανᾶ (λεμβοστασίου) τῆς ἐν Ἐλλάδι ὄρει ἱερᾶς μονῆς Ξηροποτάμου εὑρον τῷ 1880 δύο λίθους ἐνεπιγράφους, ἔχοντας τὰς ἐξῆς ἐπιγραφάς.

α') Λίθος χρησιμεύσας ποτὲ ὡς ἐπιστύλιον καὶ φέρων πλαγίως ἐκβάθυσιν, ἐν ᾗ ἐγγόμφωσις, πλάτους 0,60 ἐπὶ τῆς ἐτέρας τῶν πλευρῶν, ἐπὶ δὲ τῆς ἄλλης 0,54.

Λαλαξευμένα εἶνε ἐν δύο αὐτοῦ πλευραῖς αἱ ἐξῆς ἐπιγραφαί.

1) [Λυκοῦ]ργος καὶ Μιννίων Θεοδότ[ου] | [νί]οι κ[αλ]οὶ κἀγαθοὶ γεγένηται | [πε]ρὶ τ[ὸ] κοινὸν τῆς πόλεως [καί] πολλοὺς τῶν πολιτῶν ἰδίᾳ εὖ | [κ]εποιήκασιν καὶ ὑπὲρ τῆς μικρῆς | θαλάσσης διαλεχθέντες. . . .

2) [εἶ]ναι δὲ αὐτῷ καὶ πρόσδοτον πρὸς βου[λή]ν καὶ δῆ[μιον] πρώτως μετ'ὰ τὰ ἱερὰ ὑπάρχειν δὲ ταῦτα καὶ τοῖς | [ἐκ]γόνοις αὐτοῦ ἐπιμέλεισθαι δὲ αὐτοῦ τοὺς ἄρχοντας ἀ[εὶ] τοὺς [καθεσ] | τ[ῶ]τας, τὸ δὲ ψήφισμα τόδε ἀναγραφῆναι εἰς παραστάδα ἐπ[ὶ]μεληθῆναι δὲ τῆς ἐπιγραφῆς τὸν νεωπόην.

Ἐπὶ στεφανιφόρου Ἡγύλλου τοῦ Θεοδώρου μηνό[ς] | Ἀφροδισιῶνος ἕκτη ἰσταμένου Κοιράνου μέλλ. . . .

β') Λίθος μήκους 0,60 ἐν τῇ ἐτέρᾳ τῶν πλευρῶν, ἐν δὲ τῇ ἄλλῃ 0,54, ὕψους 0,13, ἀποκεκρουσμένος πρὸς τὰ κάτω.

3) [ἐπ]εστάται Διονυσίδωρος Ἱατροκλέους ἐγραμμάτευεν. Ἐδοξεν τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ. Ἀσκληπιάδης Ἱατροκλέους εἶπ[ε]ν Ἐπειδὴ Ἐὐπόλεμος Πωτάλου Μακεδῶν ἀνὴρ ἀγαθὸς [ἐ]στὶν περὶ τὴν πόλιν τὴν Ἰασέων καὶ πολλοῖς τῶν πολιτῶν

[προ]θύμως χρειᾶς παρόσχηται ἐπινηθῆσαι [αὐ]τὸν ὑπὸ τοῦ | [δῆ]μον καὶ εἶναι Εὐπόλεμον [π]ροξεν[ο]ν καὶ εὐεργέτην | τῆς | [πό]λεως τῆς Ἰασ[έ]ων δεδῶσθαι δὲ αὐτῷ καὶ πολιτείαν]...

Μία ἄλλη τῶν πλευρῶν ἔχει γράμματά τινα τελείως ἀποτετριμμένα. Ὁ λίθος φέρει πρὸς τὰ κάτω γόμφον ἀποδεικνύοντα, ὅτι ἐχρησίμευσέ ποτε ὡς ἐπιστόλιον, τῶν γραμμάτων κατευθυνόμενων ἀντιστρόφως.

Αἱ ἐπιγραφαὶ αὗται εἶνε ἤδη γνωσταί, ἐκδοθεῖσαι τὸ μὲν πρῶτον ὑπὸ τοῦ Chandler¹, εἶτα δ' ἐν τῷ Corpus Inscriptio-rum graecarum, καὶ ἡ κατάστασις δὲ τῆς διατηρήσεως αὐτῶν ἐν τοῖς σωζομένοις μέρεσιν εἶνε σχεδὸν τελείως ἡ αὐτῇ καὶ ἐν οἷς χρόνοις ἀντεγράφησαν ὑπὸ τοῦ Chandler, καθ' ἃ δεικνύου-σιν αἱ ἐν ἀγκύλαις συμπληρώσεις. Ἡ μόνη διαφορὰ εἶνε, ὅτι ἡ μὲν ὑπ' ἀρ. 1 ἐσώζετο τῷ 1764 πληρεστέρα, ὁ δὲ λίθος ἐφ' οὗ ἡ ἀρ. 3 ἔφερε καὶ ἐν ἄλλῃ πλευρᾷ ἀτελεῖ ἐπιγραφὴν ἐπ' ἴσης ἐκδεδομένην παρὰ τῷ Chandler καὶ ἐν τῷ Corpus, ἐν ᾧ σή-μερον αὐτῇ εἶνε κατὰ τὰνωτέρω ρηθέντα τελείως ἀφανής.

Περὶ αἱ δ' ὅμως εἶνε αἱ περιπέτειαι τῶν ἀνωτέρω ἐνεπι-γράφων λίθων. Ὑπὸ τοῦ Chandler δὲν ἀντεγράφησαν κατὰ χώραν, ἀλλ' ὁ Ἄγγλος ἀρχαιολόγος εἶδεν αὐτοὺς παρὰ τινι Ἑλληνι λιθοξόφῳ ἐν Χίῳ, ὅπου οἱ λίθοι εἶχον μεταφερθῆ ὡς ἔρμα πλοίου τινὸς ἐκ Καρίας². Ἐν δὲ τῷ Ἁγίῳ Ὄρει κατὰ τὰ λεχθέντα μοι πρὸ τριάκοντα καὶ πέντε σχεδὸν ἐτῶν ὑπὸ τῶν μοναχῶν τὸ μὲν πρῶτον εἶχον ἐγκλεισθῆ εἰς τινα ἐκκλησίαν τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων, εἶτα δὲ κατέκειντο ἐν τῇ αὐλῇ τῆς

¹ Inscriptiones antiquae. Ἐν Ὁξωνίῳ, 1774 Τόμ. Α' σ. 22 ἀρ. I, IX καὶ σ. 24 ἀρ. LX.

² Τόμ. Β' σ. 462 καὶ 463 ἀρ. 2672, 2678 καὶ 2675.

³ Chandler ἐνθ. ἀν. σ. IX. Marior quod, cum duobus quae sequuntur reperimus in litore prope urbem Clivus, in cymba saburrae loco trans-ductum a continente Asiae, uti narravit lapicida Graecus, cujus erant. — Τοῦ αὐτοῦ Travels in Greece and Asia Minor. Ἐν Λονδίῳ, 1811 σ. 61. We found by the sea-side, near the town, three stones with inscriptions, which have been brought for ballast from the continent of Asia.

μονῆς Ξηροποτάμου, ἐγὼ δὲ εἶδον αὐτοὺς, ὡς ἐλέχθη, ἀνωτέρω, ἐν τῇ νταρσανᾷ, ὅπου πιθανῶς εὐρίσκονται καὶ τὴν σήμερον. Ἀλλὰ πῶς καὶ πότε μετεκομίσθησαν ἐκ τῆς Χίου, ὅπου εἶδεν αὐτοὺς ὁ Chandler, εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος: Τοῦ ἀπορήματος τούτου νομίζω, ὅτι δύναμαι νὰ δώσω τὴν ἐξῆς βεβαίαν λύσιν. Ὁ Chandler εὐρίσκειτο ἐν Χίῳ τὸ φθινόπωρον τοῦ 1764¹. Ἀλλὰ κατὰ τὰ ἔτη 1757 μέχρι τοῦ 1765 εὐρίσκειτο ἐν περιοδείᾳ μετὰ τοῦ τιμίου Σταυροῦ τῆς ἐν Ξηροποτάμῳ μονῆς τοῦ Ἁγίου Ὄρους ὁ ἐν αὐτῇ μονάζων γνωστός ἐκ Σκοπέλου πολυγράφος Καισάρτιος, ὁ κατὰ κόσμον Κωνσταντῖνος, Δαπόντες, ὅπως συλλέξῃ πόρους χάριν τοῦ οἰκοδομουμένου ναοῦ τῆς μονῆς. Πράγματι δὲ κατώρθωσε νὰ λάβῃ χάριν τοῦ ἱεροῦ τούτου σκοποῦ παρὰ τῶν φιλοχρίστων τῆς ἑλληνικῆς Ἀνατολῆς παντοῖα δῶρα εἰς χρῆμα, κειμήλια παντοῖα καὶ οἰκοδομικὰ ὕλικά. Παρ' αὐτοῦ δὲ τοῦ Δαπόντε, διὰ μακρῶν περιγράφαντος τὰ τῆς περιοδείας αὐτοῦ ἐμμέτρως ἐν τῇ Κήπῳ Χαρίτων μανθάνομεν, ὅτι τὴν 25 Ἰουλίου 1764 ἀπέβη εἰς Χίον, ὅπου καὶ ἔμεινε μέχρι τοῦ Δεκεμβρίου, διαβὰς ἐκεῖθεν εἰς Σάμιον. Τότε λοιπὸν πάντως, ὀλίγον χρόνον μετὰ τὴν ἐν τῇ μεταξὺ ἐπίσκεψιν τοῦ Chandler, παρέλαθεν ὁ Δαπόντες ἐκ Χίου πλὴν τῶν ἄλλων χάριν τοῦ μοναστηριακοῦ κτιρίου δάφνην καὶ τοὺς λίθους ἐκεῖνους. Ὅτι δὲ κατὰ τὴν περιοδείαν αὐτοῦ δὲν περιεφρόναι καὶ τὴν ἀποκόμισιν λίθων, ἀποδεικνύεται ἐξ αὐτῶν τῶν ὑπ' αὐτοῦ λεγομένων ἐν ταῖς περὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως περὶ δύο μαρμαράδιον, τοῦ μὲν Χίου, καλουμένου Ἀντωνίου, τοῦ δ' ἑτέρου Κοσμᾶ, εἰς ὃν προσέφερεν εἴκοσι φλωριά χάριν πορφυροῦ τινος μαρμάρου.

Τὸν εἶνω εἴκοσι φλωριά, δὲν θέλει νὰ τὸ δώσῃ
καὶ φίλος μου ὁ μαρμαράς, καὶ ἡ φίλια τόση,
ὅπου σαράντα μάρμαρα μὲ εἶχε χρησιμένα,
ἐλ' ἄσπρα ἕνωσ καὶ μικρά, πῆχυ δὲ κάθε ἕνα.

¹ Chandler Travels in Asia Minor and Greece. Ἐν Λονδίῳ, 1815. σ. 61.

Περὶ καίρος καὶ ἔμαθα πῶς εἶχε τ' ἀγοράσῃ
 σπαθῆρις ὁ Ἰάκωβος, γνωστὸς ἄρχουσι πᾶσι·
 τὸν γράφω δὲν ἀργοπορῶ, αὐτὸ νὰ μὲ χαρίσῃ,
 κ' εὐθὺς, ἃς ἔχη τὴν εὐχὴν, χωρὶς ν' ἀργοπορήσῃ,
 καὶ δυὸ κολώναις κωχιασταῖς αὐτὸς μὰς εἶχε στείλῃ,
 εἰναὶ ταις εἰς τὸν νάρθηκα

Ἄλλὰ καὶ ὁ μακαρίτης δὲ ἀφέντης σου πατέρας,
 ὅταν ἐγὼ ἤμουν αὐτοῦ ἐκείνας τὰς ἡμέρας,
 μάρμαρά εἰς εἴκοσι μεγάλα τοῦ λουτροῦ του,
 θυμᾶσαι κείτοντον ἐκεῖ ἐνδὸν τοῦ περὶ τοῦ
 τὰ εἶδα καὶ τὸν βῶτησα μόνον τὴν τούτων χρεῖαν,
 κ' εὐθὺς μὲ τὰ ἐχάρισε μὲ πᾶσαν προθυμίαν.
 Ἐτόια νόστιμα πολλὰ πολλάκις εἶχαν γένῃ,
 καὶ τὰ σιγῶ, ὁ λόγος μου διὰ νὰ μὴ πλάταλῃ
 τόσο σοῦ λέγω μοναχᾶ, ὅτι ἐπ' ἀληθείας
 ὁ σταυρὸς ἦτον εἰς ἐμὲ κέρως τῆς Ἀμκλθείας¹.

Δὲν εἶνε δὲ ὅλως ἀπίθανον ὁ λιθοξόος, παρ' ὃ ὁ Chandler
 εἶχεν ἴδει ἐν Χίῳ τοὺς λίθους τοὺς μετ' ὀλίγον ἐκ δωρεᾶς ἴσως
 περιελθόντας εἰς τὸν Δαπόντεν καὶ ὑπ' αὐτοῦ ἀπαχθέντας εἰς
 τὴν μονὴν Ξηροποτάμου, νὰ ἦτο αὐτὸς ἐκεῖνος ὁ Χίος μαρμα-
 ρᾶς Ἀντώνιος, ὃν εἶχε γνωρίσει ὁ μετὰ τοῦ τιμίου Σταυροῦ
 περιδεύων μοναχὸς ἐν Κωνσταντινουπόλει².

¹ Ἰτα Κήπον Χρῆτων Κατ. Ζ' στ. 352-370 ἐκδ. *Legend* (Bibliothèque grecque vulgaire. Ἐν Παρισίῳ, 1881. Τόμ. Β' σ. 83) κ. 1. — ἐκδ. Γαβριήλ Σοφοκλέους. Ἐν Ἀθήναις, 1880 σ. 84.

² Δαπόντε Κήπος Χρῆτων ἐν ἴδ.